

Tampereen kaupungin sosiaalisen median opetuskäytön ohje

Yleistä

Tämä ohje on erillinen, opetuskäyttöä varten laadittu liite ”Tampereen kaupungin sosiaalisen median ohjeeseen” (konsernimääräys 20.6.2012). Konsernimääräyksessä määritellään mikä on sosiaalinen media sekä annetaan yleisiä ohjeita siihen, miten sosiaalista mediaa voi kuntatasolla hyödyntää.

Taustadokumentteina toimivat myös Tampereen kaupungin pysyväismääräys internetin ja intranetin (Loora) käytöstä sekä viestintäohje. Kaikki edellä mainitut ohjeet käsittelevät sosiaalista mediaa lähinnä viestinnän näkökulmasta. Lisäksi taustadokumenttina on käytetty opetushallituksen sosiaalisen median opetuskäytön suosituksia, <http://www.oph.fi/>.

Tämän ohjeen on laatinut työryhmä, jossa on ollut edustajia perusopetuksesta, päivähoidosta, lukiokoulutuksesta ja ammatillisesta koulutuksesta. Ohje koskee ainoastaan opetuskäyttöä ja koskee kaikkia päivähoidossa, perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksissa opettavia. Ohjeen tarkoitus on kannustaa sosiaalisen median vastuulliseen, turvalliseen ja ennakkoluulottomaan opetuskäyttöön.

Mitä on sosiaalisen median opetuskäyttö?

Sosiaalisen median opetuskäyttöä voi olla hyvin monenlaista eikä raja opetuksen ja viestinnän välillä ole selkeä. Epäselvissä tilanteissa on neuvoteltava esimiehen kanssa.

Sosiaalisen median opetuskäyttö voi olla opettajan ja oppijoiden välistä, oppijoiden keskinäistä sekä oppijoiden, opettajan, oppilaitoksen/koulutusalan ja ulkopuolisten tahojen välistä.

Yksinkertaistettuna opetuskäyttöä on kaikki toiminta, jossa kysymys on opetuksesta ja oppimisesta. Myös työelämäjaksot ja erilaiset opetukseen liittyvät projektit kuuluvat opetuskäytön piiriin. Esimerkkejä sosiaalisen median opetuskäytöstä:

- Yksittäisten verkkopalveluiden hyödyntäminen
- Kokonaisten verkko-oppimisympäristöjen rakentaminen
- Oppilaitoksen yhteisöllisten toimintaympäristöjen luominen, jossa opetustapahtumaan osallistuu opettajien ja oppijoiden lisäksi myös muita toimijoita

Sosiaalisen median palveluja

Internetissä on saatavilla erilaisia peruskäytöltään ilmaisia sosiaalisen median palveluita, joita on mahdollista hyödyntää opetuksessa ja opiskelussa.

Sosiaalisen median opetuskäytön palvelut Tampereen kaupungin oppilaitoksissa jakaantuvat kolmeen kategoriaan:

- 1 Tampereen kaupungin tarjoamat sosiaalisen median palvelut, jotka toimivat opetusverkon tunnuksilla ja joihin tarjotaan teknistä ja pedagogista tukea. Näitä ovat esim. Moodle, kaupunkikonsernin wiki ja toiseen asteen koulutuksen wiki sekä WordPress-blogipalvelu. Katso ajantasainen listaus tvt-portaalista: <http://tvt.tampereenseutu.fi/>
- 2 Ulkopuolisen tahon tarjoamat ns. tunnustetut sosiaalisen median palvelut, joihin tarjotaan rajoitetusti tukea. Näitä ovat Facebook, Twitter, Googlen palvelut (Sivustot, Drive, Dokumentit, Ryhmät, Blogger, Picasa-verkkoalbumit, Kartat, Google+, Talk, Gmail, Kalenteri) Microsoftin palvelut, (SkyDrive, Office Web Apps, Kartat, Hotmail / Outlook, Kalenteri) ja Wikispaces. Ks. ajantasainen listaus tvt-portaalista: <http://tvt.tampereenseutu.fi/>
- 3 Muut ulkopuolisen tahon tarjoamat palvelut, joihin ei ole tarjolla tukea.

Sosiaalisen median palvelujen avaaminen opetuskäyttöä varten

Palvelujen avaaminen

- 1) Tämä dokumentti linjaa sosiaalisen median opetuskäytön periaatteet.
- 2) Oppilaitos tai koulutusala linjaa sosiaalisen median opetuskäytöstä tämän dokumentin pohjalta.
- 3) Opettaja käyttää sosiaalisen median palveluita opetuksessa oman harkintansa mukaan oppilaitoksen tai koulutusalan linjausten mukaisesti.

Mikäli sosiaalisen median palvelu avataan viestintää varten, noudatetaan konsernimääräyksen ohjeistusta (Konsernimääräys 20.6.2012 TRE: 5085/00.01.01/2012).

Sosiaalisen median opetuskäytössä noudatetaan henkilötietolakeja ja asetuksia. Luottamuksellista tietoa ei missään tilanteessa saa viedä sosiaalisen median palveluihin.

Käyttäjaprofiilien luominen

Suosituksena on käyttää ensisijaisesti erikseen luotua asiantuntijaprofiilia. Mikäli palveluntarjoajien käyttöehdot eivät salli kahta eri profiilia samalle käyttäjälle, opettaja voi käyttää harkintansa mukaan henkilökohtaista profiiliaan.

Oppijat luovat tarvittaessa omat käyttäjaprofiilinsa huomioiden eri palveluntarjoajien käyttöehdot ja ikäraajat.

Lupa verkkopalvelujen käyttöön

Tampereen kaupungin hankkimien palveluiden käyttöön ei tarvitse pyytää oppijoilta erillistä lupaa. Näitä ovat esimerkiksi opetusverkon tunnuksilla toimivat palvelut. Muiden palveluiden osalta voidaan tarvita erillinen lupa.

Palvelut, joihin ei tarvita tunnuksia eikä tallenneta yksilöityä tietoa

- Ei tarvita oppijan tai huoltajan suostumusta
- Opettaja voi edellyttää, että palvelua käytetään

Palvelut, jotka edellyttävät rekisteröitymistä

- Kysyttävä suostumus oppijalta (alle 18-vuotiaalta lisäksi huoltajan lupa)
- Vaihtoehtoinen suoritustapa tarjottava pyydettyäessä

Palveluun ei tarvita tunnuksia, mutta palveluun tallennetaan teoskynnyksen ylittäviä tuotoksia (ks. kohta tekijänoikeudet)

- Kysyttävä suostumus oppijalta (jos tallennus on julkinen, alle 18-vuotiaalta lisäksi huoltajan lupa)
- Vaihtoehtoinen suoritustapa tarjottava pyydettyäessä

Suositus on, että opintojen alussa kerätään oppijoilta suostumus em. tunnustettujen sosiaalisen median palveluiden käyttöön osana opiskelua. Oppilaitoksissa ja/tai koulutusaloilla on hyvä tehdä linjaukset siitä, miten suostumuslomakkeen ulkopuolelle jääviä palveluita on mahdollista ottaa joustavasti käyttöön. Sosiaalisen median opetuskäytön periaatteista on tiedotettava oppijoille ja heidän huoltajilleen.

Sosiaalinen media opetuksessa

Sosiaalisen media edut

Sosiaalisen median käyttö on tärkeä kansalaistaito ja oleellinen osa työelämätaitoja. Sosiaalisen median välinein voi tuottaa, varastoida ja jakaa aineistoja, oppia, ideoita, keskustella ja ratkaista ongelmia yhteisvoimin. Sosiaalinen media tukee yhteistoiminnallista pedagogiikkaa. Sosiaalisen median palveluiden avulla on helppoa ylittää oppiaineen ja oppilaitoksen rajoja sekä tehdä kansainvälistä yhteistyötä. Vuorovaikutuksen helppous ja käyttäjien saavutettavuus antavat lisäarvoa koulun ja oppilaitoksen väliseen yhteistyöhön.

Oppilaitoksen ja opettajan vastuu

Oppilaitoksilla on juridinen vastuu oppijoiden opintoihin liittyvästä verkkotyöskentelystä. Oppilaitoksissa on huolehdittava, että sekä opettajia että oppijoita opastetaan palveluihin rekisteröitymisessä ja heille opetetaan turvallisten salasanojen käyttö sekä yksityisyyden suojaamiseen liittyvät asiat. Sosiaaliseen mediaan liittyvistä käyttöehdoista, tekijänoikeuksista sekä turvallisesta ja eettisestä käytöstä on keskusteltava oppijoiden kanssa.

Opettajan tulee tutustua palvelun käyttöehtoihin huolellisesti ja varmistua palvelun soveltuvuudesta oppijoille. Palvelujen käyttöehdoissa mainittuja ikärajoja on noudatettava. Palvelun käyttöönoton yhteydessä sovitaan yhteiset toimintatavat. Lisätietoa eri palvelujen käyttöehdoista ja ikärajoista löytyy Opetushallituksen verkkosivuilla, <http://www.edu.fi/>.

Tekijänoikeudet

Sosiaalisen median opetuskäytössä on huomioitava tekijänoikeuslait. Erityistä huomiota on syytä kiinnittää teoskynnyksen ylittävien sisältöjen käyttöön opetuksessa sekä teoskynnyksen ylittävien sisältöjen viemiseen ulkopuolisten tahojen verkkopalveluihin. Teoskynnyksen ylittäviä ovat esimerkiksi ainekirjoitukset, runot, nuotit, sanoitukset ja itse otetut valokuvat. Matematiikan harjoitukset, erilaiset ohjeet ja reseptit puolestaan eivät ylitä teoskynnystä. Alaikäisten oppijoiden tuotosten julkaisuun verkossa täytyy olla oppijan oman suostumuksen lisäksi huoltajan lupa. Tekijänoikeuskysymyksiä käsitellään monipuolisesti esimerkiksi Opetushallituksen verkkosivuilla, <http://www.edu.fi/>

Suosituksena on käyttää avoimiin lisensseihin perustuvia materiaaleja ja lisensoida omat sekä kannustaa oppijoita lisensoimaan omat tuotoksensa esimerkiksi Creative Commons -lisenssillä.

Lisätietoja tekijänoikeuksista ja Creative Commons -lisensseistä <http://www.operight.fi/>.

Lisämateriaalia

ks. Tampereen seudun tvv-portaali, <http://tvv.tampereenseutu.fi/>